

ARINWADIA

ARINWADIA

ARINWADIA

ARINWADIA

ARINWADIA

SADRŽAJ

Uvodna riječ povodom Godine čitanja 2021.	1
Priče o toleranciji (studeni, 2019.)	1
Maja Bregović, Hodamo u oblacima	1
Estella Veronica Grubač, Ubojstvo na Trešnjevci	4
Karla Posavec, Moja nada	6
Državna razna Smotre LiDraNo	8
Maja Bregović, Geto (2021.)	8
Maja Bregović, Grimiz i djeteline (2020.)	10
Školska i županijska razina Smotre LiDraNo 2021.	12
Karla Bahun, Ovisnica	12
Estella Veronica Grubač, Šuma Striborova	14
Maja Bregović, Emancipacija	16
Estella Veronica Grubač, Orasi i stare bombonijere	17
Pjesnički kutak	19
Karla Bahun, Odlazak	19
Estella Veronica Grubač, Derealizacija	19
Maja Bregović, Skelet	20
Karla Bahun, Starom prijatelju	21
Maja Bregović, Ekstaza	21
Estella Veronica Grubač, Ispod lažnog obzorja	22
Maja Bregović, Orahova ljuska	22
Estella Veronica Grubač, Ljeto	23
Bilješke o autoricama	24
Karla Bahun	24
Maja Bregović	24
Estella Veronica Grubač	24
Karla Posavec	24

LiDraNo
2021.
ANIZIJA

Uvodna riječ povodom **Godine čitanja 2021.**

Zašto je čitanje važno?

Karla Bahun: „Smatram da je čitanje važno jer se danas sve svodi na tehnologiju. Više nema čitanja knjiga, novina, raznih priča i slično. Društveni se život odvija na internetu. Mislim da to narušava naše zdravlje. Svakako bi bilo bolje za sve nas da odemo do knjižnice, posudimo neku knjigu te ju čitamo u miru svojega doma na nekom lijepom i toplom mjestu. Mladi danas sve manje čitaju, mora se probuditi svijest o važnosti čitanja. Nadam se da će se to popraviti i da će mladi, kao i svi ostali, uvidjeti pravu ljepotu čitanja knjiga.“

Maja Bregović: „Čitanje otvara oči. Daje uvid u stvarnu i iskonsku ljepotu koja se krije u riječima. Daje mogućnost da se okusi Beskonačnost jer zapisane riječi premošćuju stoljeća. Pruža neiscrpnu utjehu i neutaživo zadovoljstvo jer zaslađuje um, kao što to dobra hrana čini trbuhu. Čitanje obogaćuje misli novim mislima, a dušu hrani čitavim galerijama novih vidika i apstraktnih svjetova. Širi najdublje granice spoznaje, razgaljuje srce do produhovljenosti, pobuđuje najuzvišenije nezemaljske strasti i spašava od sterilne stvarnosti sred koje je čovjek osuđen živjeti.“

Estella Veronica Grubač: „Čitanje je vrsta meditacije. Kada stvarnost i svijet u kojemu smo prisiljeni živjeti postanu neizdrživi, često samo poželimo nestati. Čitanje omogućava bijeg u drugu stvarnost, u nove dimenzije svjetova koji često nemaju gotovo nikakve veze s nama. Svjetovi koji nas se uopće ne tiču i na koje svojim postojanjem nikako ne možemo utjecati. Čitanje nam omogućava potpuno isključenje iz naše tmurne, ponekad sulude stvarnosti i na nekoliko sati ne moramo brinuti ni o čemu, ne moramo razmišljati o vlastitim problemima. Uranjamo u svijet koji postoji samo u knjizi koju čitamo, u našoj mašti i u autorovoj mašti. Na taj se način odmaramo od onoga što moramo nazivati stvarnošću.“

Karla Posavec: „Čitanjem stječemo nova znanja i učimo kritički razmišljati, povećavamo svoj vokabular, ali i učimo zabavljajući se. Ono nas može odvesti na čarobna mjesta i u zadivljujuće tuđe živote, ali može nam pokazati i koliko smo sretni u svojoj koži. Može nas nasmijati, rasplakati, potaknuti na promjenu... Čitanje zaista može sve. Izgrađuje nas kao osobe i tjera nas da radimo na sebi, da vjerujemo u svoje snove te da uvijek idemo naprijed. I najvažnije, dokazuje nam da je sve moguće ako to dovoljno jako želimo.“

Izdavač: Srednja škola Ivanec

Za nakladnika: mr. sc. Lidija Kozina, dipl. oec.

Urednica: Maja Držaić, mag. educ. philol. croat.

Članice Literarne skupine: Karla Bahun, Maja Bregović, Estella Veronica Grubač, Karla Posavec

Voditeljica Literarne skupine: Maja Držaić, mag. educ. philol. croat.

Lektura: Maja Držaić, mag. educ. philol. croat.

Tisak i grafička obrada: Grafički studio „Mimi“, Eugena Kumičića 8, 42240 Ivanec

Naklada: 30 primjeraka

Priče o toleranciji

Naše su mlade književnice pisale ove priče povodom Međunarodnog dana tolerancije 16. 11. 2019.

Maja Bregović, **Hodamo u oblacima**

I magla zapravo nije ništa drugo nego oblak pri tlu.

I bilo je maglovito. „Prokleti crnjo!“ Magla je bila gusta kao mlijeko i bilo je ledeno. Ulicom Ivana Gundulića odjekivali su bučni koraci neke visoke prilike. „Gubi se, gade!“ Zapravo trk. Mladić krvava nosa trčao je niz ulicu kao da mu o tome ovisi goli život. Možda i je ovisio. Nos, cijelo lice luđački ga je boljelo. Pobjegao je navrijeme i tako izbjegao poštene batine. Uskoro je prestao trčati. Ledeni siječanjski zrak godio mu je za lice i on nehajno obriše nos o rukav košulje.

Djevojka je stajala ispod pokvarene ulične svjetiljke koja je neprestano titrala, zbog čega bi svake druge sekunde na ulici vladala tmina.

„Kriste, silovao bi te!“ reče joj prvi glas.

Kosa joj je bila vlažna od magle, a prsti su je pekli od hladnoće.

„Vražji Cigo je čekao iza ugla“, rekao je drugi glas.

Djevojka podigne svoju skupocjenu kopču s asfalta i ugura je duboko u džep kaputa.

„Curo, imaš sreće što smo ga otjerali“, dodao je treći.

Poravnala je kosu i pritom kratko pogledala siluetu koja se trčeći udaljavala od njih. Zatim je ravnodušno rekla: „Idemo doma, Tomo, mama se možda već brine.“

Evo što se dogodilo u proteklih deset minuta u Gundulićevoj ulici. Djevojka, Sonja, pažljivo je koračala pločnikom, izbjegavajući tek nastali led. Sonja je vitka plavojka s povelikim nosom, ali s lijepim bistrim očima. Bilo je poprilično kasno, ali ona je bezbrižno hodala, razmišljajući o toplini koju će joj uskoro pružati dnevni boravak u stanu. Usput joj je iz kose ispala zlatna kopča njene prabake. Zgodna je to i prilično vrijedna stvarčica, a Sonja nije čula metalni zveket kada ju je izgubila.

Mladić, Stevo, dolazio je iz susjedne ulice, našao kopču i zaključio da može pripadati jedino Sonji jer je trenutno bila sama na ulici. Stevo je visok i mršav, tamne kože, tamne kose i toplih tamnih očiju. Stevo je Rom. Slučajno je poznavao Sonju otprije jer je dvaput dnevno prolazila ulicom. Ipak joj se nije obratio imenom.

„Ej, ženo, ispala vam bižuterija!“

Prvi glas pripadao je Tomislavu, Sonjinu bratu koji Rome i Afroamerikance, i ponekad bilo koju

osobu s tamnijom puti, baca u isti koš. Sve je to isti crnački nakot. Drugi glasovi pripadaju Bujasu i Martinu, koji čine Tomovu klapu. Upravo su se odnekud vraćali i glasno psovali maglu koja ih je zasljepljivala. Zapravo, Tomo je psovao, a druga dvojica su gledali titravu svjetiljku i dvije prilike ispod nje. „Je l' to ono tvoja sestra s, ovaj, Ciganinom?“

Sonja nije dijelila bratovo mišljenje o Romima, no bila bi laž da kaže da joj nisu odbojni. Neki se samo čine se tako prljavo. No bitno je da je bakina kopča sada na sigurnom pa je Sonja, nakon što je Tomo prestao dramatizirati, zajedno s njim krenula kući.

Inače, Romi nisu prljavi, ali Stevo je upravo sprintao desetak minuta i kući se vratio sav uznojen u krvavoj košulji. Majka se, naravno, uzбудila, ali ništa više od toga. Što je, uostalom, mogla učiniti? Stevo, međutim, nije pokazivao znakove da ga je prethodni događaj kosnuo. Zapravo, bilo mu je drago, bilo mu je drago i bio je sretan, samo zato što je nešto vidio u Sonji. Vidio je ne-osuđivanje. Usput je ribao košulju.

Sljedećeg dana ujutro Sonja je kao i obično krenula niz Gundulićevu ulicu, uredno počešljana s blistavom zlaćanom kopčom na glavi. Kad joj je Stevo prišao, u potpunosti čist, jednom je iznenađeno trepnula.

„Vražji Cigo, jesi li i sad čekao iza ugla?“ Pritom joj je samo lice naočigled bilo ozbiljno.

Sad je Stevo na tren bio iznenađen. „Zdravo“, rekao je.

„Zdravo“, odvratila je, „Oprosti što mi je brat rasist.“

„Ah“, kratko odmahne rukom, zatim pokaže na Sonjino tjeme, „Pravo zlato?“ Sonja kimne.

„Pa lijepo“, reče Stevo, „Znaš, mogao sam ju strpati u džep i lagodno otić' kući.“

Na to se Sonja nasmijala jer je u tom trenutku nešto vidjela. Vidjela je da on to nikad ne bi učinio.

Od toga jutra Stevo bi svakog dana došao pozdraviti Sonju. Postao je dio njezine svakidašnje rutine. Tako je bilo i jednog osobito maglovitog ožujskog jutra, koje je bilo gotovo jednako hladno kao i jedna značajna siječanjska večer. Sonja je tog dana izgledala drukčije. Kopču za kosu smjestila je iza lijevog uha, primijetio je Stevo. Sonja mu je zatim hotimice prihvatila ruku. Poslijepodne, kad se magla prorijedila, isto su tako hodali, držeći se za ruke. Bili su sretni.

Jer magla nestaje kad se pojavi sunce.

Estella Veronica Grubač, **Ubojstvo na Trešnjevci**

I'm ashamed of the things I've been put through, I'm ashamed of the person I am

Toga sam se jutro po prvi puta u mnogo godina konačno probudio sretan, samouvjeren, u potpunosti siguran u sebe. Bilo je to nešto novo, jer sam iz dana u dan osjećao samo tugu i neprihvaćenost. Potišteno sam skrivao ono što jesam, skrivao sam samoga sebe. Vrlo sam rijetko pokazivao osjećaje, s vremenom sam patio od kompleksa manje vrijednosti, pa čak i od depresije. Nisam volio osjećati tuđe poglede na sebi, nisam htio da me ljudi mrze, nisam želio biti izdvojen kao pojedinac „čudak“ niti da se prema meni odnose kao prema smeću, no predrasude i stereotipi činili su svoje.

Osjećajući iznimnu udobnost u svojoj vlastitoj koži, ustao sam iz kreveta i upalio staru glazbenu liniju koju sam pronašao na tavanu. Plešući uz The Cure i Smithse, s namjerom da svima pokažem svoje pravo ja, oblačio sam svoje najljepše komade odjeće. Kričavim, grimiznim sjenilom izrazio sam svoje već ionako velike oči i plavim eyelinerom vizualno ih produžio. Dodao sam maskaru i naglasio jagodične kosti. Nikada se u životu nisam osjećao toliko snažno kao tog jutro.

Pokušao sam iz kuće izaći što tiše, što mirnije, samo da ne probudim obitelj. Da ne probudim oca. Nije da sam ga se bojao, u mojih 17 godina života zaista nikada nije digao ruku na mene, ali bio je velik homofob. Nije mi nikada prigovorio zbog načina govora, stila oblačenja ni bilo što slično, ali mogao sam ponekad prepoznati gađenje u njegovu pogledu.

Krenuo sam prema autobusnoj stanici samodopadnim korakom, ali što sam se više približavao stanici, sve sam više osjećao neku vrstu nelagode. Što ako je ovo bila loša ideja? Što ako će me vršnjaci ponovno istući, prebiti, ubiti, ali ovoga puta ne samo verbalno? Moja me podsvijest gnjavila, nije mi dala disati. Ponovno me obuzela depresija i nesigurnost u samoga sebe.

Na autobusnoj me stanici nije čekao Branimir, što je moju anksioznost samo pogoršalo. Branimir je bio moj prvi i jedini prijatelj kojega sam stekao tijekom svoga relativno dugog života u Zagrebu. Svako bi me jutro pričekao kako bi mi pravio društvo na putu do škole.

On je bio jedina osoba kojoj sam se mogao u potpunosti otvoriti i povjeriti. Bili smo vrlo slični u mnogočemu: slušali smo istu glazbu, gledali iste serije i gajili smo istu ljubav prema starim filmovima i hororcima, čak nam je i stil oblačenja bio kudikamo sličan. On je, između ostaloga, jedini kojemu sam izravno bio priznao da sam gej. Imao je mnogo poštovanja za ljude svih mogućih seksualnih orijentacija, boja kože i bilo kakvih vjerskih različitosti, ali Bošnjake je iz dna duše prezirao. Nikada mi nije rekao zašto, a ja nisam znatiželjne naravi.

Uz to što sam gej, bio sam jedini crnac u cijeloj školi. Još jedan razlog za Zagrepčane da me mrze. Takvih nehumanih stvorova u Gvineji nikada nisam vidio, a toliko uvreda i ružnih riječi (bili su izrazito kreativni) do svojeg života na zagrebačkoj Trešnjevci zaista se nisam imao prilike naslušati. Ušao sam u autobus ne gledajući oko sebe, nadajući se da, ako ja druge ne primjećujem, oni neće primjećivati mene. Netko mi je postavio nogu, spotaknuo sam se i pao. Prolomio se grohotni smijeh i svi su se ludo zabavljali. Na mojem je uobičajenom sjedalu, kao i svakog jutro, bio maleni papirić ispisan uvredama, koje nije vrijedilo ni čitati. Možda sve ovo zvuči pretjerano i nestvarno, ali zaista je bilo tako. Nepotrebno ismijavanje i omalovažavanje mlađih ili malo drugačijih učenika, uz

stalne pokušaje da zapale školsku zgradu, bile su glavne zanimacije mojih suučenika. Nisu, naravno, svi bili takvi. Samo oni koji su sami sebi stvorili visoki društveni status novčanom prednošću svojih roditelja ili svojom nasilničkom naravi, „elite“, kako su sami sebe nazivali, usudili su se ponašati se superiorno.

Sjeo sam i stavio slušalice u uši, pokušavajući ignorirati dobacivanja i odvratne riječi, pokušavajući se isključiti od svega.

U školi je tek počela prava tortura, točnije već na školskom dvorištu.

„Kaj glumiš ti? Pederčino jedna prljava!“ rekao je jedan od glavnih huligana strukovnjaka zgrabivši me za ovratnik moje svijetloplave polo-majice. Povukao me k sebi tolikom snagom da mi je gotovo poderao majicu i potom me ošamario. Trudio sam se zadržati suze. Još jedan šamar. Sleđa sam osjetio kako me snažne, muške ruke grabe ispod pazuha i drže u čvrstom stisku. Dosta se ljudi bilo okupilo oko nas, gledajući i navijajući za moje mučitelje. Zgodna djevojka, za koju ni u snu ne bih pomislio da bi učinila bilo što slično, svom me snagom ošinula metalnom bočicom za vodu po glavi. Stiskao sam zube samo da ne zaplačem. Glava me boljela u tolikoj mjeri da sam zaista želio samo umrijeti. Pokušao sam se oduprijeti, mlatarati nogama i izvući se iz stiska dječaka nalik na Ramba, ali bez uspjeha. Derao sam se, zvao pomoć, preklinjao ih da prestanu. Sve se događalo toliko brzo da sam jedva stigao pratiti njihove pokrete. Osjetio sam nečiju nogu na trbuhu, nagli me udarac natjerao da pljujem krv. Još jedan šamar, udarac u prsa i zadnje čega se sjećam bila je nečija šaka na mom licu. Sve je ostalo samo magla, prigušeni vrisak i očaj.

Probudio sam se u obližnjoj bolnici nekoliko sati kasnije. Bio sam u tolikim bolovima da nisam imao snage ni razmišljati. Nakon nekoliko minuta spokojnog ležanja i gušenja u vlastitom jadu, otac je ušao u sobu. Njegov mi je dolazak samo pogoršao raspoloženje. Već sam se ionako osjećao loše; dernjava, opomene i svađa zaista mi u tom trenutku nisu bili potrebni.

Pozdravio me s izrazom sažaljenja na licu. Nije vikao, nije podigao glas na mene. Samo me kratko pozdravio i sjeo na stolac kraj mog kreveta. Nije se činio ljut ni uznemiren, štoviše, činio se smiren, možda čak i sretan. Kratko smo porazgovarali, ne sjećam se više o čemu, ali znam da nije bilo ništa važno. Bilo je lijepo samo sjediti i normalno razgovarati s ocem. Ublažio je moj očaj. Bilo mi je drago što je baš on došao.

Karla Posavec, **Moja nada**

„Gadiš mi se!“ govori mi otac pun bijesa i suznih očiju. Mržnja isijava iz njega. Više nema ni traga onoj ljubavi u njegovu pogledu. Osjećam kako mi se srce razbija u tisuću komadića stojeći tako pred svojim roditeljima koji samo žele da budem „normalan“. Normalan. Što to uopće znači više?

„Tata, što se događa?“

Okrenem se prema izvoru toga nježnoga glasića, moje drage Aide koja me jedina još podržava i bezuvjetno voli. Ona je dar od Boga, kunem vam se. Ima toliko čisto srce da me voli i sada, kada zna da nisam „normalan“. Kad je saznala, prvo što mi je rekla bilo je: „Ja sam to znala.“ Nemoguće je ne voljeti to preslatko biće. I nemoguće je ostati ravnodušan na njene suze. Srce me boli jer znam da sam ja taj zbog kojeg ona sad plače umjesto da se smije. Kad bih samo bio kao i drugi, onakav kakav trebam biti, sve bi bilo u redu. Ali ona to ne traži od mene. Zna da bih, kad bih bio kao i drugi, bio nesretan. Da ne bih mogao nikada pronaći svoj mir. Stoga brzo briše suze i baca smiješak na lice. Kao što rekoh, nemoguće ju je ne voljeti.

Što sam ja to učinio da sam sramota svojih roditelja, da me ljudi gledaju s gađenjem i da ne mogu izaći na ulicu bez da ljudi upiru prstom u mene i govore „To je on!“? Osim što sam musliman okružen uglavnom kršćanima (što zvuči puno bolje nego što je u stvarnosti), ja sam homoseksualac. „Peder“, rekli bi neki. Ne dira me toliko što me drugi osuđuju. Ali biti odbačen od svoje obitelji...

Možda sam se trebao pretvarati da nisam homoseksualac. Barem bih imao obitelj i krov nad glavom. Ovako, nemam ništa. Čak me ni Andrej više ne želi. Ne odgovara mi na pozive već nekoliko dana. Zadnje što mi je rekao nakon naše svađe bilo je da treba vremena. Nisam znao tada da to stvarno misli. Nekako sam se nadao da će mi se javiti sljedeći dan. Nije. Možda bih mu mogao napisati poruku da su moji roditelji saznali za mene i izbacili me iz kuće. Ali kakvog bi to smisla imalo? Ionako ne želi razgovarati sa mnom. Razočarao sam sve kojima je bilo stalo do mene. Ostao sam sam. Vani, na ovoj studeni. Nebo kao da plače sa mnom. A okolo, sve je пусто. Kasno je i ljudi već mirno spavaju. Negdje još gore svjetla. Vjerojatno su to oni koji uče za važan ispit sutra ili oni koji se bore sa svojim mislima. Hladnoća me prožima i pitam se koliko ću još izdržati. Kad bih barem mogao pobjeći nekuda. Bilo kuda, zaista. Ali nije to tako lako s nešto malo novca u džepu, potpuno sam. Ne shvaćamo koliko smo sretni kad imamo nekoga, sve dok ga ne izgubimo. Samoća izaziva grozne osjećaje. Štoviše, najgore, rekao bih. Nemam kome reći ono što me muči, nema me tko zagrliti. Reći mi da će sve biti u redu. To je jedino što mi sada treba. Trebam nekoga da mi da nadu. Da mi kaže kako je sve ovo samo kratkotrajno. Kako ću se već za mjesec dana smijati tome koliko sam se tada brinuo, a sada je sve u redu. Nažalost, svijet tako ne funkcionira.

Čujem korake kako se približavaju. Otvaram oči i vidim samo mrkli mrak. Mora da sam zaspao na klupici. Neki muškarac prolazi pokraj mene, upućuje mi pogled pun gađenja i prolazi dalje. Ni sam ne znam kako sam uspio zaspati od ove hladnoće. Ali čini se da nisam spavao dugo. Oko mene je i dalje sve пусто i tiho. Na mobitelu koji sam izvadio iz jakne piše da su tri sata ujutro. A ispod toga, tri propuštena poziva od Andreja. Da ga nazovem sada ili da pričekam jutro? I zašto me uopće zvao? Možda se predomislio. Možda me zvao da mi kaže kako je shvatio da trebamo jedan drugoga. Nadam se da se radi o tome. Ne bih mogao podnijeti da ne želi imati ništa sa mnom. Nakon svega, to bi me dokrajčilo.

Sati su prolazili i prolazili i sunce je izašlo. Ulica se punila ljudima koji su užurbano išli na posao, vodili djecu u vrtić i školu. I Andrej se vjerojatno već probudio. Ali nisam smogao snage da ga nazovem. Bojim se onoga što mi ima za reći. Bojim se da ne ostanem bez njega. A on, kao da zna da mislim o njemu, ponovno zove. Drhtavih ruku, uzimam mobitel i stišćem zelenu tipku. Prisanjam mobitel na uho s knedlom u grlu.

„D... da?“ jedva izgovaram. Čujem ga kako ispušta uzdah olakšanja.

„Napokon.“ Izgovara to toliko tiho, da se jedva čuje. Zabrinutost mu je prisutna u glasu. „Aida mi je javila što se dogodilo. Zašto mi nisi rekao? Zašto me nisi nazvao?“

„Nisam te htio zamarati time.“

„Gdje si? Moramo razgovarati.“

„O čemu?“

„Bio sam kod tvoje kuće. Aida je spremila tvoje kofere.“

„Kako to misliš?“

„Omare, putujemo. Samo nas dvojica. Zajedno.“

Nada. Dobio sam svoju nadu. Već sutra, sve će biti bolje. Ne zato jer odlazim odavde, ne zato jer neću spavati na ulici i smrzavati se po ovom hladnom vremenu, ne zato jer više ne moram brinuti da sam razočarao sve kojima je stalo do mene, već zato jer sve kroz što ću od sada prolaziti, neću prolaziti sam. Jer osoba koja je spremna ostaviti sve što zna i napustiti svakoga do koga joj je stalo zbog mene, osoba je koja me neizmjerljivo voli i koju ne smijem razočarati. Nikada više.

LiDraNo

2021.

Državna razina Smotre LiDraNo

Dvije je godine zaredom naša Maja sudjelovala na državnoj razini Smotre LiDraNo. Godine 2020. kratka priča Grimiz i djeteline pohvaljena je zbog aktualne tematike ljubavnoga odnosa dviju djevojaka, a godine 2021. kratka priča Geto istaknuta je kao djelo iznimne stilske izbrušenosti.

Maja Bregović, **Geto**

S desne sam strane promatrao široku crnu masu, more. Ovako u mraku bilo je sjedinjeno s noćnim nebom. Dijelila su ih sitna svjetla gradića s druge strane zaljeva, nanizana svjetla tunela, crni obris planina, a iznad njih prostrle su se zvijezde. Prije nekoliko sati na tamnom obzorju nikli su milijuni tih sićušnih bijelih užarenih tijela. Kada ih dulje gledam, čini se da trepere, uzdišu. Kao da žmirkaju, smiju se, možda plaču. Činilo mi se da nikad prije nisam bio ovoliko udaljen od njih, ovoliko daleko od svemira.

Zauzeo sam sobicu na kraju hodnika, onu s bijelim zidovima. Upalio sam slabo svjetlo i bacio torbu na pod pored kreveta. Parket tiho zaškripi. Vrućina je teško podnošljiva iako je otvoren prozor, a vani je noć, puna šumova, ispunjena cvrčcima. Zagušljiv zrak bio me preplavio čim sam izašao iz auta i koža mi se ubrzo orosila te postala ljepljiva. Sobicica nema klimu. Pogled kroz prozor zaklonila mi je krošnja stabla koje je, čini se, bilo posađeno u međuvremenu, inače bih sada na mjesecini vidio šikaru i visoku sprženu travu. Opet promatram sobicu. Lijevo krilo ormara još uvijek lagano visi, mrežica protiv komaraca na prozorskom oknu još je puna rupa, krevet prekriven onom istom izbijeljenom cvjetastom plahtom. Skidam se, zatim se zadovoljno ispružim na krevet.

Probudio me pritisak u donjem dijelu trbuha. Pomokrio sam se vani u grm. Ubrao sam zrelu smokvu. Peku me stopala od vrućeg betona i sitni kamenčići bodu me u petu. Nokti mi svijetle nasuprot preplanuloj koži, dlačice su sasvim pobijelile. S istoka mi ranojutarnje sunce prži gola leđa pa odlazim u hladovit dio vrta gdje je zrak još svjež i zakrit borovima i smokvama, i miriše po smoli, soli i suhoj zemlji, po čistoći. Takvoj čistoći da me pri dubokom udahu bole prsa, a koža mi se ježi dok mi tijelo prožima ugoda. Cvrčci su neumorni, kao da zrak pripada samo njima. Dodirujem izbrazdanu koru primorskog bora, trgam njene nepravilne crvene ljske. Temperatura polako raste. Pljusak će pasti tek predvečer, a do tada ću se taliti na ljetnoj sparini. Čudno je kako čovjek može osjetiti, intenzivno i toliko toga istovremeno, i unatoč tome preživjeti.

Volim hrskav zvuk šljunka kad gazim po njemu. Volim tanak sloj crvenice koji mi se zadrži na cipelama tjednima nakon što se vratim kući i uvijek mi se čini da tada još mogu namirisati borovinu. Bio sam se vratio u stan po majicu i tenisice i počeo se spuštati kamenitom stazom prema obali, usput sam kotrljao popadane češere. Mogao bih se svući dogola i ovdje se valjati po vreloj crvenoj prašini, pomislio sam, jer znam da nitko ne bi naišao. Rijetki posjećuju ovaj zabačeni zaselak. To mi

se u tom trenutku učinilo kao najljepša ideja na svijetu. Nasmijao sam se vlastitoj misli. More se u dubini još uvijek crnilo, ali istovremeno se sjajilo bijelom glatkoćom, poput zrcala, krute površine koja na sebi odražava plavo gorje preko zaljeva. I toplo je. Umočio sam šaku u slanu vodu, zatim cijelo tijelo. Plivanje je najsličnije letenju jer smo slobodni, u dodiru samo s jednim elementom. Promatram jednog galeba u zraku.

Nebo se miče. Fascinantan je i gotovo nastran način na koji se teški olujni oblaci približavaju, izobličavaju djelovanjem oštrog, suhog, tako ugodnog vjetra, bezobzirno klize nebom i mijenjaju nepravilne oblike. Kapi su sive i krupne i glasne, lupaju po krovu, nošene vjetrom udaraju i prozore. Pod balkona još je topao i grije mi stražnjicu. Nečujni bljeskovi spajaju nebo s brežuljcima, paraju zrak. Kad vidim munju, uvijek pomislim na tanjur koji se razbija po sredini. Prasak se čuje nekoliko trenutaka kasnije. Kad je vjetar postao nepodnošljiv, sklonio sam se u svoju sobicu.

I rashlađeni zrak i more sljedećeg su jutra odisalali tišinom. Probudio sam se prije sedam. Prošle večeri zaboravio sam spustiti rolete, a nebo se na istoku žarko crvenilo i snop svjetlosti kroz lišće drveta zabijao mi se u lice. Tisuće srebrnastih zrnaca fine prašine kružile su sobicom, razabirao sam svaku pojedinu česticu okruženu zrakastom toplinom. Naposljetku sam osjetio nekakvu mlačnu gnjecavu tugu. I zrak je bio tužan, i lagan, i mekan poput jastuka na kojemu ležim, zidovi su bili bijeli kao zrcalo, a parket je mirisao po borovima i vrućem kamenju.

Gruba stijena na kojoj sjedim urezuje mi se u meso. Kad sam ustajao, izgrebla mi je koljeno, a voda se malko zacrvenila. Krv je tekla iz triju okomitih linija. S ljepljivim koljenom i šakom punom sitnih šarenih školjaka vratio sam se u stan i spremio ih pažljivo i zadovoljno u praznu posudicu kreme za lice. Krhke i sive i ružičaste, školjkice jedva da su veće od pijeska, a pijesak je bio kao kaleidoskop, čitav jedan daleki raznobojni ekosustav, jednako brojan i stran kao sol u moru i zvijezde na nebu, na mom zanesenom dlanu.

Bura se vratila poslijepodne, kad je sunce već bilo na zalasku. Godio mi je zapjenjeni i hladni dodir grimiznih valova kada sam zaranjao ispod njih. More me udahnulo, bio sam okružen i opijen njegovim uzdasima i nevidljivim šumom, a površina mu je ovdje zlatna, zagrljena suncem. Pokušavam zamisliti što se nalazi na dnu. Školjke, mulj, alge, mliječnoplavi zamagljeni bezdan. Žari me moje razderano koljeno. Kad bih sada umro, zapitao sam se, gdje bi se nasukalo moje tijelo? Bi li ga more uzelo, grizlo ga solju kao što mi sada grize ranu, kao prastare drvene brodske olupine? Oštro sam udahnuo i pustio more da me opet proguta.

Maja Bregović, **Grimiz i djeteline**

Siječanj

Kroz zamagljene prozore vidjela je da je vlak gotovo prazan. Petra je zbog toga tiho opsovala jer nije mislila kupovati kartu, a s ovako malo putnika neće moći proći neopaženo. Ali bila je ljuta, bijesna, jer su joj roditelji idioti, i sad je bježala od kuće, a sljedeći dan morat će se vratiti jer ionako nema kamo otići, i zatim će se zbog srama zatvoriti u sobu i, kad će je pitati gdje je bila, reći će samo da se morala ohladiti. Ljutito zakorači u vagon, zatim zastane da nađe sjedalo. Zagleda se u djevojku kratke kose kraj prozora. Nosila je nekakvu ružnu smeđu vestu i naočale i zurila je u debelu knjižurinu.

Dori je bilo drago što je u vlaku samo nekoliko putnika. Čitat će u miru dok ne dođu do Zagreba. Počešala je potiljak. Vesta je neudobna, ali baki će biti drago što ju je obukla. Netko je sjeo nasuprot njoj. Dora se nelagodno promeškolišla na sjedalu, ali nije podigla pogled. Krajičkom je oka primijetila blatne crne čizme, gola koljena i pramenove zelene kose.

„Imaš cigaretu?“ ogласi se djevojka nakon duge tišine.

Dora iznenađeno digne pogled i nervozno se nasmiješi: „Ehm, nemam.“ Zelenokosa djevojka imala je nataknete slušalice i Doru pri samom pogledu zaboле uši. Pomisli da bi njezina majka dobila srčani udar kad bi ona imala toliko naušnica.

Petra je promrmljala sranje kada su izašla dva konduktera koji su lijeno hodali i umorno gledali karte. Dora je svojom kartom označila stranicu u knjizi, ali joj nepoznata djevojka reče da joj ne treba. Ona zbunjeno zaklopi knjigu i promatra kako punkerica vadi izlizani stari novčanik, samo da bi ga odmah spremila natrag u unutrašnjost jakne čim je kondukter pogledao prema njima. Kondukter se okrenuo misleći da je kartu provjerio onaj drugi, a onaj je drugi mislio isto za prvoga. Petra se cerila.

„Kako se zoveš?“

Lipanj

Dora je zurila u pukotinu na stropu Petrine sobe. Petra je ležala pored nje ispružena na krevetu. Bilo je prevruće da bi radile išta drugo pa su samo slušale glazbu. Petrina je glazba Dori preglasna i gotovo morbidna, ali voljela je Petru. Voljela. Voljela ju je sigurno, svoju najbolju prijateljicu. Voljela ju je. Sljedeća ju je pjesma prenela iz misli, gotovo ju iznenadila. Zvučala je blago i nekako ustaljeno, kao iz filma.

„Nisam znala da punkeri slušaju sladunjave ljubavne pjesme. Kako se zove?“

Petra je izgledala kao da joj je neugodno. „Šuti. To je... Slučajno ostalo. I ja nisam punker, slušam metal.“ Vadila je drugu kazetu.

„Ista stvar. Nemoj, ostavi ju. Lijepa je.“ Dora je sanjivo sklopila oči.

Petra ju je nakratko promatrala, zatim se opet smjestila na krevet. Voljela je tu pjesmu.

Konačno je imala mira od roditelja jer oni su obožavali Doru. Njihova kći napokon je našla prijateljicu koja ima dobre ocjene, ne puši i nikad nije završila na ispumpavanju želuca. Ali Petri je, koliko god odvažna bila, teško bilo priznati da joj ta kuštrava djevojka predstavlja mnogo više od prijateljice.

Kolovoz

Dora nikada nije tako kasno ostala vani. Odavno je pao mrak, ali ulicama su još hodali ljudi. Vodila je Petru van grada, na zapušteno polje kukuruza da vide kišu meteora.

„Perzeidi. Zovu ih i suze svetog Lovre. Prošle je godine bilo preoblačno...“, govorila je nerazgovijetno i brzo, kao i uvijek kad se nečemu raduje, ili dok je nervozna. Petra je zastala da zaveže tenisicu, a Dora poželi da joj suknja nije toliko kratka. Poravnala je naočale pa su nastavile dalje prema livadi.

Ovdje izvan grada slika neba kao da je izoštrana. Jasno se vidi svaka pojedina zvjezdica. Djevojke su legle na tlo obraslo djetelinom tako da su im glave jedna do druge i uprle pogled u nebo. Čekale su u ugodnoj tišini, čuli su se samo zrikavci. Tada se na nebu pojavi traka svjetlosti. Ubrzo još jedna. Petra nije gledala nebo, već Dorino široko nasmiješeno lice pored sebe. Izgledala je tako prokleta sretno. I Dora spusti pogled te stane promatrati Petrine pjegice. Primijeti kako se zelena boja djelomično isprala i da joj je kosa zapravo plava. Prstima joj prođe kroz jedan pramen. Srca su im objema tukla gotovo bolno. Bila je to ugodna bol.

Karla Bahun, Ovisnica

Jutro. Da budem preciznija, mamurno jutro. Osjećam kako mi iritantne zrake sunca padaju na lice. Ah, mrzim to.

- Spusti proklete rolete! – derem se mami koja nadrkano ulazi u sobu i podiže ih.

- Ustani, danas imamo posla. – govori mama vidljivo ljuto i ozbiljno – I prije nego što dođeš na doručak, operi se. Cijela kuća smrdi po tebi.

Izlazi iz sobe i glasno zalupi vratima.

U pravu je, gadim se sama sebi, ali ne mogu si pomoći.

Živčano ustajem iz kreveta i odlazim u kupaonicu. Stajem pod tuš i puštam vrelu vodu. Usput tiho pjevušim neku cajku koju sam čula na jučerašnjem tulumu. Kapljice su klizile niz moje tijelo, a glavom su mi se kovitlale scene od sinoć. Dugo sam razmišljala o tome, a moje prisjećanje prekinuo je mobilni. Brzo sam iskočila iz tuša i javila se. To je bila Lara, moja najbolja prijateljica.

- I, jesi se otriježnila? – pitala me s nekim zagonetnim podsmijehom.

- Jesam. A što je s tobom? Zašto me zoveš ovako rano?

- Samo sam htjela provjeriti jesi li dobro jer je sinoć bilo stvarno burno. Nego, hoćemo i danas? Luka kaže da je nabavio travu, a i svi će biti tamo.

- Ne znam, javim ti kasnije. Idem sad. Bok.

Poklopila sam, brzo se spremila i otišla na doručak. Mama me čitavo vrijeme požurivala tako da sam izgubila tek i samo sam živčano otrčala do auta.

Krenule smo i putem nismo progovorile ni riječ. Nisam imala pojma kamo idemo, ali bila sam ljuta tako da mi nije ni palo na pamet da ju pitam bilo što. Nakon kratke vožnje našle smo se pred bolnicom. Lagala bih kad bih rekla da mi je bilo svejedno. Mislila sam da se dogodilo nešto strašno, ali i dalje sam bila previše ponosna da mamu upitam kamo zapravo idemo. Stoga sam ukočeno hodala iza nje.

Popele smo se na treći kat bolnice i kada sam vidjela prema kojem odjelu koračamo, sve mi je bilo jasno. Dovala me u odjel za odvikavanje. Nisam mogla vjerovati svojim očima. U tom trenu bila sam ispunjena bijesom i mržnjom i očajnički sam trebala cigaretu.

- Stvarno ćeš to učiniti? – zastala sam i tiho ju upitala.

- Nisi mi ostavila dugog izbora. – odgovara kratko te nastavi hodati malim bijelim hodnikom koji me tjerao na klaustrofobiju.

Odjednom smo se našle pred vratima gdje nas je već čekala medicinska sestra.

- Uđite. Doktor Marić vas očekuje.

Ušle smo u prostoriju, a meni je srce kucalo kao ludo. Nisam znala što će se dalje dogoditi.

- Dobar dan. Vi ste zasigurno gospođa Marija. – rekao je duboki muški glas obraćajući se mojoj mami.

- Da, ja sam, čuli smo se telefonom. Ovo je moja kći Iva.

- Pa, što vas dovodi k meni?

- Problem je u Ivi. Ovisnica je, ali ona to ne želi uvidjeti. Odlazi od kuće i ne vraća se po dva-tri dana, a kada dođe, vidljivo je da je pod utjecajem raznih opijata. Ne znam što da radim. Uopće me ne sluša, a ja se samo brinem za nju.

Slušala sam mamu i samo sam htjela nestati od srama. Nervozno sam stiskala šake i pokušavala izdržati ovaj cirkus iako je bilo sve teže kako su minute odmicala. Mama i doktor Marić dugo su razgovarali, a ja sam se samo vrpjela na neudobnoj stolici. Razmišljala sam kako bih se mami mogla osvetiti za ovu sramotu i samo sam čekala trenutak kada će ovo prestati.

- Spremne smo na sve. Potrudit ću se da ovo uspije, a i Iva će raditi na sebi. Zar ne, Iva?

Kako ju mrzim! Zašto mi ovo radi? Pobjednički se osmjehnula i pogledala me, a ja sam samo kimnula glavom iako sam se željela izderati na nju i otići iz te proklete prostorije. Gledala sam u prazno. Moram priznati, u jednom trenu zaista sam mogla zamisliti sebe bez svega ovoga. Sjetila sam se one stare Ive. One koja je uvijek bila sreća i veselje drugima, a ne problem i briga.

Takvo razmišljanje prošlo je nakon par sekundi jer sam ponovno osjetila potrebu za dimom. Uistinu bih htjela pokušati i vratiti se na staro, ali ne mogu. Cigarete, alkohol, trava. To je sad moj život i ono što me ispunjava.

- U redu. To je sve. Možete ići. Vidimo se u četvrtak. Sretno s ovim prvim koracima. Oni su najteži, no ako pobijedite njih, sve će ostalo biti med i mlijeko.

- Hvala Vam. Doviđenja. – govori mama, a osmijeh joj se širio od uha do uha.

- Doviđenja. – kratko sam promrmljala i otrčala van u dvorište bolnice.

Čim sam izašla, sjela sam na klupu i iz torbe izvadila cigaretu. Uživala sam u tom dimu kao da mi je posljednji. Odjednom sam osjetila nečiju prisutnost s desne strane. Okrenula sam glavu i vidjela kako je mama sjela pored mene. Kratko me pogledala, a zatim je okrenula glavu u drugu stranu.

- Zadnja je. – izgovaram tiho.

- Obećaješ?

- Obećajem.

Zašto obećajemo ono što ne možemo ispuniti?

Estella Veronica Grubač, Šuma Striborova

Uz glasno zujanje snažnog vjetra, koji je svojom oštrinom dopirao sve do kosti, Stribor je stajao kraj onog istog stabla trešnje kraj kojeg je stajao svake srijede. Svakog bi tjedna točno u 21 sat otišao u djedov voćnjak promatrati nebo i čekati. Samo bi stajao promatrajući naizmjenice nebo i trešnju. Ponekad bi se okrenuo, sav zaprepašten, kao da je ugledao vraga, i razgledavao bi cijeli voćnjak kojih desetak minuta, sve do kad se ne bi u potpunosti uvjerio da ondje nema nikoga pa se ponovno vratio promatranju neba.

Mjesec je bio pun, kraj mjeseca svibnja. „Ionako ne volim svibanj“, pomislio je kad je u susjedovoj kanti za smeće ugledao ostatke traka s prvomajskih stabala. Ponovno je uperio pogled u nebo iako je od jačine vjetra jedva stajao na jednom mjestu. Nije bio siguran koliko je dugo već stajao ondje ni koliko je bilo sati, ali to nije ni smatrao važnim. „Vrijeme je ionako samo relativna stvar“, bila je omiljena uzrečica njegova djeda. Često je se prisjećao.

„Znaš, imam neki predosjećaj.“

„Kakav predosjećaj?“

Stribor se samo zaigrano smiješio i dalje ne mičući pogled s neba.

Kadulja je, kao uvijek, mirno sjedila u travi naslonjena na trešnju. Promatrala je zvijezde i čekala Poziv zajedno sa Striborom. Njena duga, bijela haljina pokrivala joj je noge i nije bilo moguće razaznati koliko je zapravo bila visoka, a po njezinu se izgledu nije moglo razaznati ni koliko je bila stara. Stribor je pretpostavljao da ima između 15 i 45 godina, ali nikada je to nije upitao.

„Eno! Eno je! Isuse, jebote, eno je!“ uzviknuo je Stribor. U euforičnom smijehu i jecaju počeo je naprosto skakati po voćnjaku svoga pokojnog djeda, plešući u ritmu melodije koju je u njegovoj glavi proizvela zvijezda padalica koju je netom bio ugledao. „Jesi li je vidjela? Jesi vidjela??“ upitao je ushićeno Kadulju, upirući prstom u nebo. „Jesam“, odgovorila je veselo.

„Dobro, Martine, kog Boga opet izvodiš vani?!“ maničnu scenu prekinuo je zapovjednički ton nečijega glasa.

„Srijeda je“, odgovorio je užurbano Stribor, naprežući se da prepozna ljutit glas.

„Ma odi da ne velim kamo s tim svojim srijedama! Gubi se u kuću, ponoć je prošla!“

Trčeći kroz voćnjak pa sve do ceste, Stribor se glasno zaderao: „Bako, našao sam ga!“

„Je, vraga u guzici si našao. Kamo si sad krenuo? Vрати se ovamo!“

„Reci mami da sam ga našao!“

„Reći ću ja mami da ti opet nabavi psihijatra“, izgovorila je srdito starica, ali je Stribor više nije mogao čuti.

Trčeći koliko su ga noge nosile, preskakivao je grmlje i visoke trave kojima je bio zapriječen put do šume. Još uvijek glasno se smijući, od ushićenosti jedva je disao. Vjetar je puhao sve jače.

U trenutku kada su cijelo njegovo tijelo proželi opojni mirisi mahovine, gljiva i teške zemlje, znao je

da je stigao do Litice. Sjeo je uz rub, ponovno gledajući u nebo.

„Odavde se čak i Herkul vidi”, progovorila je Kadulja.

„Da, i sve zvijezde Orla. Čak nazirem i Jarca iako je pun Mjesec.“

„Tvoj predosjećaj ipak te nije prevario.“

„Naravno da nije“, rekao je odrješito. Iz džepa je žustro izvadio svoj prastari bodež s drškom od roga jelena koji mu je djed dao nekoliko godina prije nego što je umro. Iz drugog džepa izvadio je papir i olovku. Brzinski je počeo črčkati po malenom komadiću papira, trudeći se pisati što urednije. Odjednom se panj na kojemu je sjedila Kadulja počeo uzdizati. Ispod njega, iz same zemlje, naglo su u ritmu sve jačeg vjetra počele izvirati krijesnice i noćni leptiri praćeni mirisom zumbula. Pauci križari punom su parom pleli i tkali svoje mreže što su gušće mogli, a skakavci i potkornjaci donosili su ljiljane i jaglace kojima su ukrašavali veličanstveni plašt od paučine, šivan po Striborovoj mjeri.

Kada je mladić ponosno završio s pisanjem svoje naizgled jadne zahvale, sve je već bilo spremno za krunidbu. Praćen jakom mjesečinom, svijetlom kao dan, položio je kažiprst lijeve ruke na crveni kamen uz sam rub litice. Naglo je zamahnuo bodežom i u trenu odrezao prst. Nije ni trepnuo. Prst je zamotao u papir s ispisanim riječima zahvale šumskim nimfama i čuvarima podneblja, a potom ga bacio u ponor niz liticu.

Dostojanstvenim korakom prilazio je raskošnom tronu, pjevajući tiho svoju omiljenu uspavanku, dok mu se krv iz lijeve ruke slijevala niz hlače. U trenutku kada je napokon sjeo, Corona Borealis spustila se s neba ravno u Kaduljine ruke.

„U ime svih nimfi ove šume, čuvara zelenila i vlage ovog podneblja, u ime svih bogova ovoga kraja i u ime tvoga djeda, Stribore, uz najdublju čast i poštovanje, proglašavam te kraljem ove šume.“

U trenutku kada je Kadulja svojim krhkim rukama spretno položila sjajnu, dijamantima urešenu krunu na glavu Striborovu, šuma je, praćena mirisom kantariona, zauvijek nestala u bezdanu.

Maja Bregović, **Emancipacija**

pravim se da vodim bilješke ako dignem pogled prozvat će me trudim se izgledati zaokupirano molim te nemoj me prozvati

Čujem svoje ime, ponovno postavljeno pitanje i odgovaram pokunjenom šutnjom.

Ona zna odgovor, uvijek, samo želi ostaviti dojam da ne prati nastavu. Drska je i to ju čini dražesnom, a profesora namrgođenim. Još bi se više namrgodio nakon što bi ona dala točan odgovor.

Sjedi uspravno do mene, prekrizanih dugih vitkih nogu, suhih mirnih dlanova, opuštena pogleda. Lakoća kojom drži kralježnicu savršeno ravnom pobuđuje ledenu zavist, glatki pokret kojim zaglađuje kosu kad joj zakriva lice čini me gnjevnom. Trzam se zbog načina na koji je pravilno rasporedila prstenove po svojim mekim krhkim člancima, zbog načina na koji ih poravnava jer se pomiču kad piše. Proždire me zavist, nelagodna toplina širi mi se utrobom, tjera me na kašalj. Ona me proždire, a pritom blista i odiše elegancijom. Oh, kako ju prezirem, i kako žalim što ju nisam ubila kad sam mogla. Uništila, gurnula niz stepenice, zdrobila lijepo naglašene ključne kosti, smrvila prste, polomila noge.

Zvono donosi olakšanje, ali ne i spas. Prožimaju me drhtaji kad ustaje i popravlja lijepu suknju. Ona će me pratiti do kuće. Ja pratim nju, zapravo, hodam u njezinoj prozirnoj sjeni kao da sam i sama prozirna, nevidljiva, bezbojni neugledni zrak. Potpuno ishlapljela sjenka iza nje. Njoj bi Venera zavidjela na ljepoti.

Naša je kuhinja tiha i smrkuta. S licem čistim i glatkim poput porculanske lutke, a jednako tako prirodnim i živim i toplim, *monstre charmant* spokojno ruča i čeka svoj trenutak. Gutam svoju tihu tjeskobu. Zavrnuti vratom, zakopati leš u vrtu, duboko u mrtvu zemlju, posaditi šareno cvijeće, prekriti, zaboraviti.

„I, kako je bilo u školi?“ pita me otac.

„Dobro.“

Tišina bi bila neugodna da nije toliko uobičajena. Voljela bih da znam produljiti razgovor. Zatim se oglasi ona:

„Tata, hoćemo li večeras jesti vani ili ovdje? Mogu kuhati, što ti se jede?“

prezirem te

Oca bi to razveselilo, znam, tako je mama planirala večere. Ona tada još nije bila rođena, bila je tek crno zrnice nesigurnosti, komadić moje pritajene svijesti sitniji od najmanje čestice pijeska. Sama sam ju hranila i sama odgajala, i u početku je bila tiha i stidljiva, pognuta pogleda hodala je uz mene držeći svoj mokri ljepljivi dlan u mojem. Mali potišteni nesretni monstrum. Rasla je bez da sam to primijetila. U jednom trenutku strahovito bi vikala, bješnjela, trgala odjeću sa sebe, udarala se po golom tijelu, a modrice bi otkrivala na svome tijelu kada me, shvatila sam, bila prerasla.

Znojim se zbog njezina blagoga i staloženoga glasa i govora, zbog savršenih naglasaka na svakom 'a'. Izlazim iz kuhinje jer ne znam što bih rekla. Zakopati, zaboraviti.

Ispružila se pored mene u svojoj ljupkoj svilenkastoj spavaćici. Ima male, ali lijepo oblikovane nevine grudi, čvrste nadlaktice, meku kožu. Oderala bih to ružičasto, slatko, nježno tkivo s kostiju, trgala bih ga lako poput šećerne vune, kad bih mogla, kad bih se samo usudila.

Kad bi ju vanjski (neki bi rekli stvarni) svijet mogao doživjeti kao ja, primijetio bi kako, uz svu svoju ljepotu i dražest, užasno smrdi, kako oko sebe širi odvratno gnjusnan zadah. Ona zaudara po prljavom crnom dimu, spaljenom papiru, po pljesnivoj ustajaloj mokroj krpi, truleži, kao nešto pokvareno i nečisto iz vlažnog podruma, jer je iz takvog mjesta i ispuzala. Gleda me iskreno i sažalno, a ja se okrećem zidu.

ne treba mi njeno sažaljenje neka me pusti da spavam

Pada noć, plavi sumrak. Zrak je osvježen i poletan, tekuć i tih. Hodam laganim, posve nečujnim korakom i pratim mutan obris ceste, bijelih kuća i krovova. Ulična rasvjeta ne razrjeđuje modru tminu, ali baca dvije meke sjene na topli asfalt, koje lebde za mnom i prate moje pokrete, i obje su moje; sama sam na ulici.

Estella Veronica Grubač, Orasi i stare bombonijere

Sama sam šetala zapuštenim ulicama grada, praćena slabim svjetlom uličnih svjetiljki. Slušala sam onu istu pjesmu koju uvijek slušam, po ne znam koji puta plačući bez razloga. Kako se pjesma bližila kraju, kao i uvijek, jecaj i plač postajali su gori. Obavijena tmurnom bojom trulih, smeđih emocija, samo sam hodala kao muha bez glave, uopće ne primjećujući svijet oko sebe. U trenu, sve je zamirisalo na neopranu kosu i cigarete. Odjednom se, kao uvijek, iz vedra neba, ponovno pojavio kraj mene. Neko je vrijeme samo pjevušio tekst pjesme sa mnom, smiješeći se tupo.

- Dobro, što hoćeš od mene?

- Isto to bih ja mogao pitati tebe.

Bilo je očito da nijedno od nas nije bilo raspoloženo za razgovor. Zrak je bio ispunjen nekom glupom, odvratnom melankolijom od koje mi je naprosto bilo zlo. Šutke smo lutali jarko osvijetljenim predvorjem srednje škole, praćeni mirisom tuftenoće i plijesni. U pozadini je netko

naglas čitao Posljednje Stipančiče, trudeći se da ne zaspi od dosade.

Neka su djeca glasno puštala narodnjake, pjevajući, ne, krešteći riječi pjesama. Podsjećali su na svrake. Njihov pjev odzvanjao je od asfalta, crvenih zidova škole i oblaka, stvarajući tako debelu zapreku koja ih je, barem na trenutak, zaštitila od agonije odrastanja.

Ponovno me primio za ruku. Odjednom, nebo se razbistrilo. Oblaci su nestali. Pokazujući mu veličanstvenog Oriona na prividno vedrom nebu, oči su mi zasjale, a raspoloženje mi se naglo popravilo. Nekako automatski, krenula sam prema staroj željeznici, koja već godinama nije bila funkcionalna, plešući niz cestu u ritmu neke nečujne balade.

Sjeli smo na prastaraj klupici ispred željeznice, zagrljeni, pogleda i dalje uperenih u nebo. Kasiopejin grohotan smijeh, ispunjen oštrom studeni, zapahnuo nam je lica. Postajalo je sve hladnije. Usko smo se pripili jedno uz drugo, tvoreći tako jedno tijelo, jednu dušu. Plitko smo disali, a osim naših uzdisaja, nije se čulo ništa. Ostali smo sami na svijetu. Sami na crnoj željeznici života.

Pogledao me duboko u oči.

- Znaš što sam primijetio kod tebe?

- Što?

- Nekako ti kosa čudno miriše.

Stigao je zadnji vlak, na minutu točan, kao uvijek. Narušivši tu neku lijepu atmosferu punu strasti i toplih boja, koja je netom bila nastala, samo me kratko, onako brzinski, čvrsto zagrlio. Uz mekan poljubac i tople suze, nestao je u vlaku.

Zauvijek.

Pjesnički kutak

Karla Bahun, **Odlazak**

Osjećam.
To je to.
Vrijeme je.
Vrijeme je da odeš.
Rado bih te zadržala,
ali ne mogu.
Rado bih ti posljednji put rekla da te volim,
ali ne mogu.
Rado bih kao nekad primila tvoju ruku,
ali ne mogu.
Rado bih ti potrčala u zagrljaj,
ali ne mogu.
I rado bih da još jednom prošećemo našim parkom,
ali ni to ne možemo.
Jer tako to ide.
Ne želiš, a moraš.
Voliš, a ostavljaš.
Odlaziš, a najradije bi ostao...

Estella Veronica Grubač, **Derealizacija**

I još te spominjem
(Već ljudi mi se smiju)
Ali ne da mi se
Da iz vječnog sna se prenem

Kroz polja lavande,
Što na duhan i ruže mirišu,
Moja tuga (nedorečena, suha)
Već dugo mrtvo se proteže.

Gubim se u svjetlima
Što noć ih k meni nosi
Nestajem u danu
Što bludne prozore sjetom mi rosi
Gušim se u dimu
Užarenih mi misli sivih
Motam se u svilu
Od paučine i grinja bezobzirnih

I čekam taj dan
Kad ćemo se ponovno sresti,
A da ljudi i njihov moral kužni
Za vratom nam ne dišu glasno.
Jer u svijetu koji plače
Plastičnu javu i sreću tupu
Samo mi smo još normalni
Tužni, ranjivi, izvorno stvarni.

Zato i dalje čekam
Da ponovno me primiš
(Da ponovno te primim)
I da tugujemo zajedno
Od stvarnosti u duetu da se krijemo
Jer stvarnost
To je samo leglo bakterija
Prijava, vlažno i trulo

A cijeli svijet je osuđen na sepsu.

Maja Bregović, **Skelet**

*„Tijelo: težina drži me za zemlju
i odvući će me u nju svega, bez ostatka.“*

On leži gol, sam u tmini
u potmuloj tišini.
Glad mu razdire utrobu,
a želudac je odavno usahnuo, nagrizen,
težak i pun suhoga pijeska.
Srce šuplje kuca u mučnoj boli,
odavno progutano od crne, gorke zemlje,
zgusnute od mraka.
Čeljusti su gole, bijele, bezmesne,
zubi hrapavi, truli, bolni od hladnoće,
a zemlja puni usta,
ostavlja kiseli pljesnivi okus.
Pluća mu izjedena, smežurana,
još se bore za zrak,
udišu trulost, crninu,
vlažnu prazninu.
Leži u svojim kostima, ukorijenjen
duboko u srži, vezan.
Izbuljene oči peku, naprežu se,
hvataju samo mrak.
I liju suze,
on se kaje.

Karla Bahun, **Starom prijatelju**

Ispričaj mi, moj prijatelju stari.

Pričaj mi o našem selu i
našim starim kućama.

Pričaj mi o suncu koje nikada ne zalazi, kiši
koja sreću ti donosi, oblaku koji se smije i
vjetru koji grane žustro vije.

Pričaj mi o našoj staroj klupi, zaboravljenoj
sreći i najdražoj školskoj grupi.

Pričaj mi i o sebi, našim zajedničkim forama, promjenjivom
vremenu i dočekanim zorama.

Pričaj mi glasno, bez imalo straha,
jer ja sam na promjene navikla, a ova bi
bila samo još jedna u nizu, neka nova navika.

A pričaj mi i o njemu.

Reci mi, je li se promijenio?

Ili isti je kao i prije ostao?

Ispričaj mi nešto, prijatelju moj,
da se bar u sjećanju vratim u rodni kraj svoj,
da se na tren prisjetim kako je lijepo bilo,
da ponovno oživim i shvatim kako se sve brzo promijenilo.
Ispričaj mi, moj prijatelju stari.

Maja Bregović, **Ekstaza**

Na mramornim stupovima uma
Postelja je sunčev hram
Na njoj bijelo tijelo leži
Rasplinuto u grimiz i rosu i purpuran sjaj.

Na prozoru se slijepo svjetlo loži
Nago je tijelo odjeveno u sunce
A spokoj mu miluje ljupka suzna vjeđa
Nijemi zanos orošenu kožu ljubi i
Vreo i slastan znoj njen pije.

Grli drhtave i stegnute grudi
Gdje opijeno srce od slatkog žara vrišti
U mekim rukama ljepote
To san je što se bijeli!
Tu leži moja razgolićena duša!

Estella Veronica Grubač, Ispod lažnog obzorja

Lijep stih il' tanka riječ?
Olovka il' papir svjež?
Misli bajne il' utjeha jedina?
Liker slatki il' spasenje od bezumlja?
Oči suzne il' beskraj krajnji?
Osjećaj slobode il' zatvor trajni?
Tvrdnja sveta il' uvjerenje tuđe?
Novi pjesnik il' mula što se vuče?

Lijep stih il' tanka riječ?
Olovka il' papir svjež?
Zvijezde sjajne il' rupe u karti?
Smaragdna trava il' zemlja crna mati?
Mjesec srebren il' kamen na nebu?
Sunce toplo il' vatra u mjedi?
Voda bistra il' preobraženi led?
Kisik u zraku il' izgubljeni svijet?

Maja Bregović, Orahova ljuska

Postojao je nekakav nestvaran, gotovo čudesan, sklad između njih, a ujedno i nešto poput teškog i zlokobnog rasjeda. Dvije su svijeće stajale na trošnom drvenom stolu i djevojka ih je promatrala, čini se, vrlo dugo. Živa pogleda, ali umornih očiju, dugo ih je gledala s udaljenosti, sa zanimanjem i velikom radoznalošću. Jedna je stajala iza druge, tek blago pomaknuta ulijevo, na golom stolu u hladnoj 'kuhnjici' s hrapavim krutim zidovima. Uskoro su tmina na ulici i mrak u uskoj sobici zahtijevali da se svijeće zapale. Djevojka je odsutno ljuštila debelu kožu sa svojih suhih ispucalih prstiju, s izbrazdanih dlanova kao u starice, zatim ih je naizmjenice grijala iznad plamičaka na tjemenu svijeća, koji nisu uspijevali rastjerati hladnoću što je puzila sa sivih zidova. Ni svjetlost nije dopirala do njihovih kutova jer se tamo vječno zadržavao crni led, koji je dosezao sve do čađavog stropa, ali ne i do srca zamišljene djevojke. Nastavila je dugo, dugo i odsutno gledati svijeće, u mraku još čudnije i nestvarnije, dubljega potmulog sjaja koji je zastirao sjene na vlažnom podu. Napeto, kao u iščekivanju. Jedna se svijeća ugasila, plamen umire u vlastitom otopljenom vosku. Trebala je odlijati vosak i ponovno zapaliti svijeću, ali ostala je nepokretna i svejednako zaneseno zurila u preostali plamen, tek blago raširivši oči spokojna pogleda

Oči su joj se zasuzile. Gubila se u dubini neobične utjehe koju joj je sablasno titranje svijeće pružalo, u miru koji joj je rasplinjavao i uspavljivao tijelo. Razmišljala je o noći, o mrkoj tmini izvan ove sobice, o njezinoj sveopćoj prisutnosti, i o tišini. Kako bi bilo divno da je čovjek, poput sove, lisice ili vuka, noćno stvorenje. Da je noću u potpunosti budan, bistar, da okusi svu

svježinu i da bude opijen mrakom i njegovim skrovitim šumovima! Da pleše pod zvijezdama gdje ga ne vidi nitko, samo Bog, i da lice vlaži svježom rosom! Da sjetnim i mekim poljupcima miluje osamljenu vrbu na mjesecini i da u tihoj radosti gleda samo obrise i sjene grada i gotskih tornjeva! Ta žalosno je prespavati svu duboku i gotovo božansku tajnovitost prikrivenu u noći. Ipak, sve te čari i zanose noć bi izgubila da je svaki čovjek budan pod Mjesecom. Da, noć i njeni ushiti pruženi su samo rijetkima, izabranima, koji veličaju danju svjetlost, Sunce i tople zrake, samo da bi zapravo skriveni, potiho i krišom slavili Mjesec i zvijezde, obožavali tamno modriilo i čistoću mraka. Djevojka je bila sigurna da bi mogla umrijeti od ljepote noći. I bila bi umrla, objeručke bi prihvatila crni plašt, pokrila se grubim crnim velom i odšetala ravno kroz trule šarke van u noć. Izgubila bi tijekom nad vlastitim postojanjem. Koraci su bešumni. Oči je peku od oštine zraka, a izbrazdane se ruke hlade, ali ona ne sklapa oči da bi ih ovlažila, niti grije ruke u džepovima. Kuca li još srce? Osjeća se blaženo u svom bestjelesnom obliku nestvarne i nepoznate joj bezbrižnosti, u stanju najdubljeg spokoja i tjelesne obamrlosti.

U 'kuhnjicu' uleti bosonoga sestra igrajući se, kotrljajući orahe. Začudi se pri pogledu na stariju djevojku, zatim se nasmije i priđe svijeci. Polovicom jedne ljske poklopi plamen i on mine u tankom pramenu dima. U mraku se začuje tek tihi jecavi izdah.

Estella Veronica Grubač, Ljeto

I kada dio godine Suncem obasjan
Konačno dođe u grad
Kada vonjem lipa i mladosti
Ulice proždire mrak
Kada dani duže traju,
A crvenilo kasno sviće
Kada kapci su teški, a oči sjetno vrište
Kada ruke plešu u ritmu topline,
A zvijezde kriju se od gorke tmine
I kada mlijeko nebom nanovo se razlije
Kada Herkul nas od svih zala štiti,
Znaj da samo tebe čekam
I da kraj konoplje i krijesnica ja ću biti.

Bilješka o autorici: Maja Bregović

Rođena sam u Varaždinu 30. srpnja 2003. godine. Majka je tada rekla: „Neka bude Tea!“, otac je rekao: „Zvat će se Martina!“. Naposljetku je ispalo Maja.

Živim u Ivancu, gradiću u kojemu ljudi još uvijek umjesto pozdrava pitaju: „Čija si ti?“, i gdje sam pohađala osnovnu, a sada i srednju školu. Hipokrat bi ljude poput mene nazvao melankolicima. Ljudi koji me poznaju nazvali bi me introvertom. Ljudi koji me dobro poznaju nazvali bi me egoistom. Sebe bih ovom prilikom još nazvala i romantičarom. Volim čaj, volim Mjesec, volim gotiku, volim zvuk kiše kad mi lupa o kišobran, volim miris dima ugašenih svijeća i, nadasve, volim čitati. Na to se nadovezuje i pisanje, a u slobodno vrijeme, najčešće noću, uživam i u gledanju filmova i slušanju glazbe.

Bilješka o autorici: Estella Veronica Grubač

Moje ime je Estella Veronica Grubač, živim u Ivancu i imam 17 godina. Osnovnu sam školu pohađala u Ivancu, a trenutno pohađam opću gimnaziju, također u Ivancu. U slobodno vrijeme najčešće samo šjećem, slušam glazbu, gledam filmove, čitam knjige ili plešem. Ne plešem profesionalno, nego privatno, onako za sebe. Odmalena volim pisati, počelo je s jednostavnim dnevnim zapisima u trećem razredu osnovne škole, a svelo se na pisanje priča, pjesama i filozofskih promišljanja u trećem razredu gimnazije. Jedna od mojih omiljenih zanimacija jest gledanje zvijezda. Često me noću možete vidjeti kako samo stojim na jednom mjestu i tupo gledam u nebo, promatrajući sazviježđa i položaje zvijezda općenito. Fasciniraju me priče i pouke koje svaka konstelacija nosi sa sobom, zbog čega već nekoliko godina proučavam značenja svakog pojedinog sazviježđa koje vidim na nebu. Inače jako volim mačke, a također obožavam odjeću i hranu

Bilješka o autorici: Karla Posavec

Moje ime je Karla Posavec i imam 17 godina. Pohađam Srednju školu Ivanec, smjer opće gimnazije. Uživam u zadnjim godinama srednje škole i radujem se fakultetu koji slijedi. Kad nemam školskih obveza, dane volim ispuniti šetnjom u prirodi, boravkom na suncu i čitanjem. Najviše volim ljubavne romane, ali pročitat ću sve što mi netko toplo preporuča, posebice ako se radi o bliskim osobama. Volim ljenčariti, ispijati kave i šetati po kiši. Plan mi je maksimalno iskoristiti sve što život pruža i ispuniti ga divnim trenutcima sa sjajnim ljudima i još boljim knjigama.

Bilješka o autorici: Karla Bahun

Karla Bahun rođena je 28. 3. 2006. godine u Rijeci. Pohađa Srednju školu Ivanec, ekonomski smjer. Aktivno trenira karate, a uz to se bavi glumom u KUU u Stažnjecvu te piše pjesme i priče. Voli čitati, a najdraže su joj tragedije. Za strast prema pisanju zaslužna je njezina mama koja joj je tu strast prenijela još u ranijim godinama. Obožava ljeeto jer baš tada ima najviše motivacije za pisanje. Nakon srednje škole želi upisati Ekonomski fakultet u Rijeci, zatim želi pokrenuti vlastiti posao.

ARINAWANITA

ARINAWANITA

ARINAWANITA

ARINAWANITA

ARINAWANITA